

1. Inledning

Personalen i skolan träffar alla barn och ungdomar, både de som mår bra och de som mår dåligt. Man har alla möjligheter att upptäcka problem och svårigheter som de unga hamnar i, men det är inte alltid så lätt. Framförallt om man inte vet vad man ska fråga efter eller om. När det gäller Internetanvändande och sexuell utsatthet i olika situationer behövs mycket mer kunskap i skolan för att kunna förebygga att unga hamnar i problem.

Enligt en undersökning från 2008 har i stort sett alla barn och ungdomar tillgång till Internet idag. (Findahl 2008) Hälften av alla 4-åringar i Sverige använder Internet på något sätt (Findahl 2009). De unga har växt upp med den nya tekniken på ett annat sätt än äldre generationer och de kallas ibland för digitalt födda medan de vuxna är digitala invandrare (Dunkels 2009).

I problembeskrivningen redogörs problemet som jag upplever finns på Enebyskolan när det gäller unga och Internet. Därefter under slutsatser kommer jag att besvara frågor som ofta uppkommit innan jag gick kursen under mitt arbete som kurator på skolan. I slutdiskussionen redogör jag för hur det förebyggande arbetet på skolan när det gäller unga sex och Internet kommer att bedrivas utifrån kunskaperna jag tillgodogjort mig från kursen.

2. Problembeskrivning

När det uppstår problem i skolan, tex. med hög frånvaro eller omotiverade elever så kommer man ofta in på ämnet Internet och data användande under de samtal som förs med eleverna kring problemet. De och föräldrarna kan berätta att de spelar mycket dataspel och att de sitter väldigt mycket vid datorn och eller mobiltelefonen. Det framkommer ofta att en stor del av ungdomarnas umgänge sker via digitala medier. Mycket kontakter ungdomarna emellan blir problematiska då de kränker varandra utanför skolan på nätet och sen tar de med konflikten till skolan och därmed blir det svårt att koncentrera sig på skolarbetet. Föräldrarna har ofta svårt att förstå sina ungdomar och tycker att det är stora problem att de inte ringer eller träffar sina kompisar istället. Ungdomarna tycker det är jobbigt att föräldrarna tjuvar på dem om internetanvändandet. Mycket verkar bero på okunskap hos vuxna om hur unga umgås nuförtiden.

När ungdomarna mår dåligt så frågar vi väldigt sällan om hur umgänget ser ut på nätet och om de varit utsatta på något sätt. Den gängse uppfattningen har varit att begränsa ungdomars data användande så mycket som möjligt och att kolla vilka sidor de besöker på nätet. Men ungdomarna ligger hela tiden steget före och vet hur de döljer saker för sina föräldrar. Ungdomarna vågar inte berätta om de skulle råka illa ut på nätet i och med att då tror de att föräldrarna skulle bli så rädda så de skulle få dataförbud, och därmed tappa hela sitt umgänge. Detta leder till att ungdomarna håller hela den här biten hemlig för vuxenvärlden för att få vara i fred på nätet.

Problemet är alltså att personal i skolan och även föräldrar har för lite kunskap om farorna med Internet för ungdomar. Detta kan leda till att man antingen tror att farorna är större än de är eller att man inte alls är medveten om farorna som finns. För att kunna vägleda ungdomarna inom även denna arena som är en stor social sida för dem så behöver vi kunna mer om vad som kan hända på nätet och om hur ungdomar interagerar på Internet.

Enligt en undersökning inom onlineprojektet så upplever ungdomar att de i stort sett inte får någon information i skolan om Internet. Ungdomarna upplever sig kunna mer om datorer än de vuxna på skolan och det skulle därför enligt dem kännas konstigt att ha undervisning om data och Internet i skolan. Ungdomarna upplever också att föräldrar har dålig koll på vad de gör på nätet och att de önskade att föräldrarna var mer engagerade trots att de inte vill ha med sina föräldrar när de chattar eller konverserar via msn. (Jonsson, Warfvinge, Banck 2009)

3. Slutsatser

3.1. Ungdomars internetanvändning

Ungdomar mellan 12–13 år använder i första hand Internet för underhållning och kommunikation. De använder sig av sms, e-post och instant messaging varje dag. De spelar också olika spel samt lyssnar till musik och ser på filmer. Internet används även till kunskapsinhämtning. (Findahl, 2009)

Barn och unga har genom Internet hittat ett sätt att kunna pröva sina idéer om olika saker under anonyma former med både jämnåriga och även vuxna, de får även möjlighet till att reflektera över andras idéer, normer och värderingar. (Löfberg, 2008)

3.2. Risker för ungdomar på nätet

3.2.1 När blir det för mycket data?

Tecken på att ungdomars Internetanvändning håller på att gå för långt kan vara att denne ofta känner sig orolig eller deppig när man inte kan vara på nätet. Det är vanligt att man glömmer bort vanliga behov som att äta och sova. Andra människor kanske börjar oroas och man hamnar kanske i konflikt, eller i diskussion med sin familj. Man kanske har insett att man har ett problem och därmed försökt begränsa sin användning av Internet utan att lyckas (Findahl 2009)

3.2.2 Grooming

Detta begrepp kommer från Storbritannien och innebär att vuxna aktivt försöker skapa förtroendefulla relationer med barn på nätet för att sedan kunna utsätta dem för sexuella övergrepp. Enligt en undersökning av brottsförebyggande rådet från 2006 så har hälften av tjejerna i årskurs 9 och en femtedel av killarna svarat ja på frågan om de upplevt att någon som de tidigare inte känner och som de tror eller vet är vuxen kommit med sexuella förslag via nätet. (Wagner 2009)

Enligt Svedin så skapar den vuxne en relation med barnet och knyter på så sätt känslomässigt barnet till sig i syfte att underlätta sexuella kontakter med barnet.

Ny lagstiftning när det gäller dessa frågor har tillkommit från 1 juli 2009. Att söka kontakt med barn i sexuella syften har därmed kriminaliserats. Grooming som fenomen har alltid funnits hos pedofiler även utanför nätet. (Svedin 2010) Enligt Svedin så kan man se grooming som en manipulationsprocess där offrets motstånd mot sexuella handlingar sakta bryts ner. Svedin beskriver detta beteende i fyra faser: I den första fasen observerar förövaren och söker aktivt efter ett passande offer. Den andra fasen innebär ett uppvaktande av barnet där förövaren skapar en förtroendefull relation till barnet. I den tredje fasen så introduceras sexualiteten i relationen med barnet och i den sista fasen sker ofta övergreppen med stegrad innehåll och intensitet. Barnet hålls kvar i relationen genom sin tillit till förövaren och är ofta noga med att bevara den gemensamma hemligheten. (Jonsson, Warfvinge, Banck 2009)

3.2.3 Sexuell exponering på nätet

I en undersökning av Priebe och Svedin av unga i gymnasieskolans åk 3 uppgav 18% att de uppmanats av personer som de inte känner sedan tidigare att skicka sexuella bilder eller filmer av sig själva under de senaste 12 månaderna. Av dessa hade 17 % (motsvarar 3% av samtliga i undersökningen) skickat bilder eller filmer till någon okänd.

Enligt en undersökning gjord av ungdomsstyrelsen av ungdomar mellan 16-25 år så uppgav 8% att de någon gång lagt upp sexiga bilder eller filmklipp av sig själva på nätet och att det var en lite större andel tjejer än killar som gjort det. 2% svarade att de fått sexiga bilder eller filmer på sig själva spridda mot sin vilja på nätet. (Ungdomsstyrelsen, 2009)

För att förstå ungdomars frivilliga sexuella exponering på nätet måste man ta hänsyn till de stora förändringar som skett inom ungdomssexualiteten senaste åren. Nuförtiden anses det vara normalt bland många ungdomar att titta på pornografi och tillgängligheten till detta har ökat markant med Internet. Vad som anses vara sexiga bilder varierar också mellan olika individer och ungdomarna har ofta inte samma bild som vuxna när det gäller dessa saker. Man vill visa upp sig för att få bekräftelse samtidigt som man inte vill uppfattas som slampig. (Nigård 2010)

3.2.4 Sex mot ersättning

Enligt undersökningen av Priebe och Svedin av ungdomar i gymnasiet sista år så uppgav 1,5 % att de någon gång mottagit någon form av ersättning för sex. Motsvarande siffra för ungdomsstyrelsens undersökning av ungdomar mellan 16-25 år är 1,7 %. Enligt Priebe och Svedins undersökning uppgav de som sålt sex att de har visat sitt könsorgan för någon, de har låtit sig fotograferas eller filmas nakna eller i sexuella situationer, de har onanerat åt någon, de har haft oralsex, samlag, analsex. Åldern första gången man sålde sex är i genomsnitt 14,9 år och 80% av dem som sålt sex har gjort det mer än 5 gånger. 56,9% uppgav att de kom i kontakt med köparen via Internet. Typ av ersättning som dessa mottagit är pengar, mat, boende, droger, alkohol, cigaretter, kläder, musik, smycken samt erbjudande om modelljobb.

Andelen som uppgav sig ha tagit emot sex är inte så stor men andelen som känner någon i sin egen ålder som tagit emot ersättning för sex är enligt ungdomsstyrelsens undersökning av ungdomar mellan 16-25 år 10%. 43% anser enligt samma undersökning att det är okey att ta emot ersättning för sex om båda parter är med på det och 10% kan själva tänka sig att ta emot ersättning för sex. Detta visar på att ungdomar har en liberal syn på sex mot ersättning. (Ungdomsstyrelsen, 2009)

Cecilia Hawborn Espander

Cecilia.hawbornespander@edu.norrkoping.se

3.2.5 Sexuella övergrepp via nätet

Vad är ett sexuellt övergrepp?

- Att den vuxne utnyttjar barnets beroendeställning
- Att handlingen kränker barnets integritet
- Att det är en handling som barnet inte kan förstå, inte är moget för och inte kan ge informerat samtycke till.
- Att handlingen utgår ifrån den vuxnes behov.
- Det kan vara sexuella övergrepp även om man inte ses.

(Jonsson 2010)

Enligt en undersökning av gymnasiet år 3 har 57% träffat någon offline som de lärt känna på Internet och 5% av dessa har upplevt att personen försökt övertala till att ha sex när de träffades i verkligheten. 17% svarade att de uppmannats av en person som de bara känt via nätet att ha sex och av dessa hade 19% haft sex med den personen (motsvarar 3% av samtliga i undersökningen) Enligt ungdomsstyrelsens undersökning av ungdomar mellan 16-25 år så uppgav 30% att de varit med om att någon på nätet försökt att få dem att prata om sex eller skicka bilder med sexuellt innehåll när de inte har velat, nästan hälften av tjejerna och 13% av killarna har upplevt detta. (Ungdomsstyrelsen 2009)

3.2.6 Nätmobbning

Det finns inget som säger att nätmobbning är värre än mobbning offline. För de flesta ungdomar så är Internet ytterligare en plats att umgås, ha roligt och lära sig saker på, och precis som på alla ställen så finns mobbning här också. Mobbning som sker på nätet är lättare att bevisa än vanlig mobbning i och med att det som skrivs finns kvar. (Dunkels 2009)

3.3 Exempel på saker som är brott och som barn och unga kan utsättas för på datorn:

Om någon vuxen pratar sex med, eller skickar nakenbilder/filmer till den unge och denne inte vill att personen ska göra det är det brottsligt. Att prata sex med någon kan t ex vara att fråga om storleken på bröst, om man haft samlag, onanerat eller liknande saker.

Om någon vuxen försöker få den unge att skicka bilder/filmer på sig själv naken eller halvnaken så är detta brottsligt. Att övertala eller tvinga någon att smeka sig eller onanera framför webbkameran är också ett brott.

Om någon som är under 15 år har sex med en person som är över 15 år, så gör den personen sig skyldig till ett brott. Det spelar ingen roll om båda ville ha sex med varandra eller inte, personen har ändå begått ett brott.

Om en vuxen betalar pengar, eller ger gåvor till en person under 18 år, mot att personen får ha sex med denne så gör den vuxne sig skyldig till ett brott. (www.polisen.se)

3.4 Hur mår barnen som varit utsatta för övergrepp via nätet?

- De känner uppgivenhet
- De kan uppvisa pseudomognad
- Kan även uppvisa aggressivt beteende
- De kan ha symtom av Ptsd
- De har ofta dålig självkänsla samt kan hamna i depression och de kan även ha ett självskadebeteende
- De lider ofta av skam och skuld känslor samt känna oro.
- De kan ha ett sexualiserat beteende
- De kan ha ett tillbakahållt raseri
- De kan lida av ätstörningar
- De kan ha koncentrationssvårigheter
- De kan även ha problem med tillit

(Jonsson 2010)

3.5 Riskgrupper för att råka illa ut via nätet

Den största delen av de unga som har okända kontakter på Internet utsätts inte för sexuella övergrepp. De barn och unga som lämnar personlig information som namn, telefonnummer eller bilder till okända personer eller de som pratar om sex med okända löper en större risk än andra att förslag om sexuella möten utanför Internet. Ytterligare en riskgrupp är de som tidigare varit utsatta för sexuella övergrepp eller fysisk misshandel. Flickor utsätts oftare än pojkar samt pojkar som är homosexuella eller sökande i sin sexuella läggning. Genom Internet finns stora möjligheter att träffa barn och ungdomar utan att någon ser och detta gör barnen mer lättillgängliga för förövare. Det kan också vara lättare för barn och unga att prata om mer intima frågor med vuxna online än offline. (Jonsson, Warfvinge, Banck 2009)

Riskgrupper för att råka illa ut på Internet är egentligen desamma som det är utanför Internet, dvs barn och ungdomar som redan mår dåligt på olika vis. Det finns många orsaker till att barn och unga råkar ut för sexuella övergrepp på nätet Några exempel är:

- Unga som tidigare upplevt trauma- utsätter sig igen.
- Försummade barn får bekräftelse via nätet och blir sen lurade.
- Barn som har låg självkänsla som inte tror de är värda någonting.
- Unga som använder sex som ångestdämpning eller självskadande beteende. Unga som behöver pengar

(Jonsson 2010)

Enligt Svedin så är det en myt att ungdomar är sårbara för att de är naiva och oerfarna beträffande sex och Internet, att de är ett lätt offer online. Men i verkligheten så är tonåringar enligt Svedin sofistikerade Internetanvändare och dessutom intresserade av sex, många dessutom sexuellt aktiva och en del är också tämligen pådrivande. (Svedin 2010)

Under intervjuer som Katja Wagner gjorde när hon skrev boken Alexandramannen som bygger på ett autentiskt brottsfall med 56 offer som utsattes av samma man, så har det framkommit att dessa tjejer har ett helt nytt synsätt på sex och den egna kroppen som den äldre generationen har svårt att stå ut med. Att posera sexuellt i webcam eller att ha sex utan känslor kanske inte upplevs som känslomässigt problematiskt för alla ungdomar. Det uppstår en krock när dessa tjejer möter vuxna som utgår från sina värderingar i samtal och bemötande. Vad dessa tjejer längtar efter är vuxna som inte fördömer så de känner sig trygga att söka stöd och hjälp även när de agerat på ett sätt som vuxenvärlden anser vara främmande. Inte någon av de tjejerna hade mött någon vuxen som de kunnat diskutera sina erfarenheter eller upplevelser med, varken i skolan eller fritiden. (Wagner 2009)

En undersökning av Daneback och Månsson från 2009 (Svedin 2010) visar att ungdomar mellan 18-24 år använder Internet i sin sexualitet genom att flirta med andra, leta kärleksrelation, leta sexpartner, söka kunskap om sex, titta på pornografi, läsa erotiska texter, chatta med andra om sex och köpa sexprodukter. Internet blir en skyddad plats där man kan utforska sin sexualitet utan inblandning från personer omkring sig. Webbkamera sex är ett exempel på detta som förekommer bland unga som ett sätt att ha sex utan att träffas. Faran med detta är att bilder kan sparas och spridas i efterhand. (medierådet 2006) Ungdomar kan alltså råka illa ut utan att bli tvingade till sex av någon.

Svedin pratar om risktrappan där olika riskbeteenden beskrivs som ungdomar kan ha när det gäller Internetanvändning. Följande beteenden återfinns i denna:

- Ge ut personliga uppgifter om sig själv
- Sexchatta med okända
- Publicera sexiga bilder på sig själva och kompisar
- Delta i webcamsex med okända
- Dejta offline
- Dejta offline med vuxna
- Skicka bilder mot ersättning
- Webcamposering/webcamsex mot ersättning
- Dejta offline och gå med på sex mot ersättning
- Erbjuder sex offline och online mot betalning

(Svedin 2010)

3.5.1 Utmärkande för barn som drabbats av sexuella övergrepp via IT

- De flesta är i tonåren
- Behov av uppmärksamhet och bekräftelse
- Stor egen aktivitet
- De flesta av barnen är välinformerade om faror på nätet
- Barnen tar sig själva in i riskfyllda situationer
- Egen sexuell nyfikenhet.
- Känt sig trygga hemma, övergrepp kan ske även i hemmets trygga vrå
- Svårt att bedöma konsekvenserna av sina egna handlingar
- Känsla av skam och skuld över sin egen delaktighet
- Flera barn har varit multitraumatiserade
- Flera barn har varit lurade manipulerade och utsatta för grooming

(Jonsson 2010)

3.6 Hur man får ungdomar som varit utsatta för något på nätet att berätta

Det allra viktigaste när det gäller om ungdomarna ska berätta eller inte är att man vågar fråga, och inte bara fråga en gång utan flera gånger. Barn och unga som varit utsatta för sexuell exploatering berättar sällan självmant om det även om de egentligen har stort behov av att prata om det som hänt. Vuxna som jobbar med barn måste vara öppna för att sexuell exploatering förekommer, samt vara uppmärksamma och lyssna på ungdomarna för att hjälpa dem att berätta. Dessa saker är mycket viktigt för att ungdomar ska få hjälp när de utsatts på nätet.

Unga som utsatts kan uppleva skuld och skam över vad som hänt, de kan känna oro över att göra anhöriga ledsna om de berättar, de kan känna omsorg om den som utsatt dem, de kan vara hotade, de kan även vara rädda för vad som händer om de berättar.

När ungdomar berättar är det viktigt att man inte moraliserar det som hänt och att man lämnar sina egna känslor åt sidan, annars kan ungdomen känna att man inte orkar med att höra historien. Man ska vara medkännande men saklig. (Stiftelsen allmänna barnhuset, Ungdomsstyrelsen 2009)

Enligt undersökningen som gjordes med en grupp ungdomar inom onlineprojektet så pratar ungdomarna helst med någon jämnårig och nästan ingen kan tänka sig att prata med någon professionell om de har problem. De har erfarenhet av att den professionelle kan prata med andra och även med föräldrar och det skapar en otrygghet i att berätta saker. Många upplever stort förtroende för sina föräldrar men bara när det gäller skolan och relationer, men större bekymmer vill man inte prata med någon vuxen om. Flera av ungdomarna önskade att det fanns någon vuxen som inte hade någon koppling till skolan och som inte pratade med föräldrarna som de kunde prata med om de hamnade i problem på nätet (Jonsson, Warfvinge, Banck 2009)

4. Att arbeta vidare med efter kursen

Att skydda ungdomar och barn mot farorna på Internet handlar om att prata med dem om Internet och utveckla ett förhållningssätt. Många barn är självlärda när det gäller Internet och har därmed inte en bredare och mer allmän kunskap som kan skydda dem mot de risker som finns. Vi vuxna tror inte vi kan lära barnen om Internet eftersom vi inte tror vi kan själva. Detta handlar om att vi ser Internet som teknik och det kan barnen bättre tänker vi. Men i själva verket så handlar ju Internet väldigt mycket om relationer och möten och det kan vi lära våra barn mycket om och många föräldrar skyddar redan sina barn från Internets baksida genom att vara nyfikna och prata med dem om Internet med alla relationer de har där, men de tänker kanske inte på att det är det de gör. Övergrepp genom kontakt via Internet handlar ofta om att bygga upp manipulativa relationer med potentiella offer, och det blir lättare för barnen att skydda sig mot detta om de vet om att detta existerar. Barn vill ofta vara till lags och vi kanske ska rusta våra barn genom att lära sig att det inte alltid i alla situationer är bra att vara till lags. (Dunkels 2009)

Utifrån det som kursen har tillfört när det gäller dessa frågor så kommer ett förebyggande arbete starta på skolan på flera plan. (bilaga 1) Arbetet är en samverkan mellan kurator och skolsköterska. Tanken är att sprida vår kunskap till övrig personal på skolan samt till föräldrar och även eleverna.

Egentligen borde arbetet med information kring Internet starta mycket tidigare eftersom debutåldern för Internet är så låg (Ungdomsstyrelsen 2010)

Men eftersom vi arbetar på en 7-9 skola och inte haft kunskapen på skolan innan så arbetar vi oss igenom alla klasser och all personal så långt det är möjligt och sedan i ett längre perspektiv tänker vi att vi ska informera föräldrar och ha diskussioner i årskurs sju men genom att personalen får mer kunskap så kan de använda den i sitt arbete med mentorsskap och på livskunskapslektionerna för att hålla det levande genom hela högstadiet.

Cecilia Hawborn Espander

Cecilia.hawbornespander@edu.norrkoping.se

5

Har gjort handlingsplanen tillsammans med Gunilla Sollerud Eriksson

5. Litteraturförteckning

- Dunkels, E. (2009). *Vad gör unga på nätet?*. Malmö: Gleerups Utbildning AB
- Findahl, O. (2008). *Svenskarna och Internet 2008*. World Internet Institute.
- Findahl, O. (2009). *Unga svenskar och Internet 2009*. World Internet Institute.
- Jonsson, L. (2010) *Barn utsatta för sexuella övergrepp via IT*. Föreläsning
- Jonsson, L & Warfvinge, C & Banck, L. (2009) *Barn och sexuella övergrepp via IT*. Landstinget i Östergötland BUP-Elefanten.
- Löfberg, C. (2008). *Möjligheternas Arena?*. Stockholm: Stockholms Universitet.
- Medierådet. (2006). *Koll på porr*. Stockholm: Medierådet.
- Nigård, P. (2010). *Frivillig sexuell exponering på Internet bland unga*. Föreläsning
- Stiftelsen Allmänna Barnhuset & Ungdomsstyrelsen. (2009). *Men fråga mig bara!*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen
- Svedin, C-G. (2010) *Unga, sex och Internet*. Föreläsning.
- Ungdomsstyrelsen. (2009). *Se mig - Unga om sex och Internet*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.
- Wagner, K. (2009). *Alexandramannen*. Atlas förlag
- www.polisen.se

Bilaga 1

Förebyggande strategier mot att elever råkar illa ut på Internet

När det gäller:

- Kränkningar via Internet
- Databeroende
- Sexuell exploatering
- Att råka illa ut när man träffar någon som man tidigare bara känt på nätet i verkligheten.
- Övergrepp via Internet

Genom information

- Föreläsning för föräldrar på föräldramöten med hjälp av PowerPoint som är utformad av medierådet och eller surfalugnt.se som handlar om ungas Internetanvändning. Detta för att öka föräldrarnas medvetenhet om riskerna på nätet på ett realistiskt sätt. Meningen är inte att skrämma föräldrarna så ungdomarna inte får använda Internet utan att öka deras nyfikenhet för vad deras barn gör på nätet så de kan ha en dialog hemma, för att på detta vis förebygga att ungdomarna råkar illa ut vid exempelvis kontakter på nätet. Föräldrarna behöver också få veta vad som kan anses vara normalt när det gäller dataspel och tecken på beroende hos ungdomen.
- Utdelning av skriftliga råd till föräldrar om ungas vardag på internet. Material hämtas från surfalugnt.se och /eller medierådets broschyr i samma ämne.
- Information till pedagogerna i skolan om ungas internetanvändning och vilka faror som de kan möta på Internet. Tanken med detta är att genom att öka all personals kunskap om unga, sex och Internet så kan vi upptäcka fler samt förebygga att en del råkar illa ut
- Skolsköterska och kurator håller i gruppdiskussioner i klasser efter materialet "ses offline" för att få igång en dialog kring ungdomarnas värld på nätet och på så vis kanske ge en del verktyg till ungdomarna för att handskas med svåra situationer som kan uppstå på nätet.(Grände, Lindqvist 2010)

I det dagliga arbetet på skolan

- Skolsköterskans hälsosamtal, kurators stödsamtal och elevstödssamtal kompletteras med frågor kring ungas internetanvändning.

Innan kursen pratade vi mest om umgänget som ungdomar har offline och inte så mycket om de kontakterna som de har på nätet. Nu efter kursen har vi förstått hur stor betydelse dessa kontakter ha för ungdomarna och genom att föra fram dem i samtalet så hoppas vi kunna hjälpa till även i de relationerna precis som i verkliga möten för att förebygga att eleverna råkar illa ut i det sammanhanget.

Vi har även förstått att mycket problem som vi möter i vardagen med eleverna skulle kunna härröra sig från internet i mycket högre utsträckning än vi tidigare förstått. Att hög frånvaro kan bero på databeroende, eller ångest för någonting som hänt på Internet tex. konflikter mellan elever, kränkningar, att bilder kanske har lagts ut. Dessa problem tar de med in i skolans värld även att detta sker mest på fritiden. Det blir omöjligt för dem att ta till sig undervisningen om de upplever dessa problem.

Vi måste våga fråga om dessa saker för att kunna hjälpa till.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	1
2. PROBLEMBESKRIVNING	1
3. SLUTSATSER.....	1
3.1. UNGDOMARS INTERNETANVÄNDNING.....	1
3.2. RISKER FÖR UNGDOMAR PÅ NÄTET.....	2
3.2.1 NÄR BLIR DET FÖR MYCKET DATA?	2
3.2.2 GROOMING.....	2
3.2.3 SEXUELL EXPLOATERING PÅ NÄTET	2
3.2.4 SEX MOT ERSTÄTTNING	2
3.2.5 SEXUELLA ÖVERGREPP VIA NÄTET	3
3.2.6 NÄTMOBBNING	3
3.3 EXEMPEL PÅ SAKER SOM ÄR BROTT OCH SOM BARN OCH UNGA KAN UTSÄTTAS FÖR PÅ DATORN:.....	3
3.4 HUR MÅR BARNEN SOM VARIT UTSATTA FÖR ÖVERGREPP VIA NÄTET?	3
3.5 RISKGRUPPER FÖR ATT RÅKA ILLA UT VIA NÄTET	4
3.5.1 UTMÄRKANDE FÖR BARN SOM DRABBATS AV SEXUELLA ÖVERGREPP VIA IT	5
3.6 HUR MAN FÅR UNGDOMAR SOM VARIT UTSATTA FÖR NÅGOT PÅ NÄTET ATT BERÄTTA	5
4. ATT ARBETA VIDARE MED EFTER KURSEN	5
5. LITTERATURFÖRTECKNING	6

Unga, sex och Internet

Av Cecilia Hawborn Espander efter kurs 2010